

El comerç i l'acord d'associació amb la Unió Europea

Susanna VENABLE i ALCAIDE - Antoni MIRALLES i GASCÓ

Antecedents

L'acord d'associació amb la UE és el gran desconegut en aquest moment per la falta d'informació i transparència per part del Govern. En sabem més per la premsa que per la comunicació directa del Govern i la institució; sabem que el ministre Saboya hi és clarament favorable i que està alineat amb el procés de reformes del Govern de DA, i d'altra banda, l'impacte previst des del punt de vista de l'arribada de noves empreses i d'inversió estrangera al nostre país.

D'una altra banda, el ministre Camp preveu que Andorra sigui una plaça exportadora de serveis per a un mercat de 500 milions d'habitants i amb els dubtes que tenim en aquest moment, Europa, mitjançant el cap de la negociació per part europea, es ratifica que Europa farà el possible per arribar a un acord beneficiós per a Andorra.

De moment, bones paraules i intencions que esperem que es compleixin i arribin a bon port en aquesta tasca estratègica.

Des del punt de vista comercial la comunicació que tenim a data d'avui és la preocupació del Govern pel manteniment de les franquícies duaneres. Les actuals franquícies comercials establertes dins l'Acord duaner del 1990, i que estableixen el límit de productes que els viatgers poden passar per la frontera sense haver de declarar, es mantindran dins l'acord d'associació.

El cap de Govern ha exposat que Andorra ja ha analitzat i veu amb bons ulls l'opció d'estendre la unió duanera a la majoria dels productes agrícoles, sempre que es trobi una solució específica per al capítol 24, lligat al tabac, que té un pes molt rellevant en l'economia andorrana.

El tabac, com tots saben, és el principal producte, per l'impacte en la participació del pressupost estatal. El sector del tabac vol que aquest capítol romangui intacte tal com està definit a l'Acord duaner, amb preferències per sobre de les europees a l'hora d'importar, o almenys mantenir un període de transició mínim de vint anys. La sensació és que la predisposició per part d'Europa hi és i que es va per bon camí, o això és el que l'executiu ha transmès als presents a la reunió.

Dades macro d'Andorra

Som un país petit, de 468 km², dels més petits del món; som l'economia número 166 del món, amb un PIB per càpita de 32.240 €, i en referència a l'IDH (índex de desenvolupament humà) estem en el lloc 34. En referència al PIB, el 2016 va créixer un 1,9% i se situa en 2.584 milions d'euros.

L'estructura sectorial del VAB il·lustra clarament la posició del sector bancari dintre de l'economia andorrana i d'una altra banda el comerç i l'hoteleria com a sectors predominants, molt per sobre, percentualment, de la mitjana europea.

El comerç és el sector més generador de llocs de treball del país, amb un 24,5% del total de assalariats, una xifra propera a 9.000 persones en el sector; un de cada quatre residents treballa al comerç.

Els valors d'Andorra com a destinació turística són:

- País amb clara orientació turística.
- País de natura.
- País de neu, ja podem dir també de bici.
- País segur.
- País *econòmic*, hoteleria i restauració.
- País proper, perfecte per a escapades.
- País amb molt potencial: esport, cultura, natura...
- País comercialment atractiu.

I els valors del comerç:

- Diferencial de preus.
- Promocions-rebaixes.
- Oportunitats.
- Marques diferents.
- Assortiments amplis *versus* eficiència en la gran distribució europea.

L'acord d'associació amb la UE planteja reptes molt importants per al comerç andorrà, pel canvi d'escenari que es crea amb l'acord i el nou marc competitiu, que són els següents:

- Pèrdua de turistes i excursionistes (França).
- Pèrdua de poder adquisitiu dels turistes i excursionistes.

Expansió / Datosmacro.com

El PIB d'Andorra creix l'1,9% l'any 2016 i se situa en 2.584 milions d'euros

-Dimecres, 31 Maig 2017

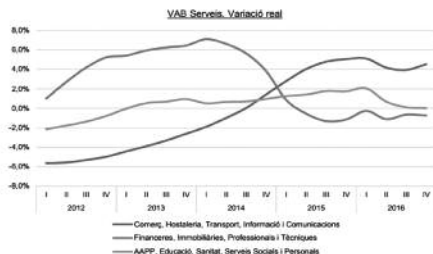
Economia de Andorra	
Cuentas Nacionales - Gobierno	
PIB Mil. € [-]	2015 2.4470,6
PIB Per Capita [-]	2015 32.240€
Gasto Educación (M€) [-]	2015 60,3
Gasto Salud (M€) [-]	2014 160,2
G. Salud (M€ Público Total) [-]	2014 27,92€
Gasto Educación Per Capita [-]	2015 79,4€
G. Público Salud Per Capita [-]	2015 3.125€
Rating S&P [-]	29/07/2017 BBB
Rating Fitch [-]	24/02/2017 BBB
Mercado Laboral	
SMI [-]	2015 975,9 €
Mercado de dinero	
Tipo de intere [-]	16/03/2016 0%

Socio-Demografía	
Economía de Andorra	
Población [-]	2016 73.108
Emigrantes [-]	2015 42.362
% Emigrantes [-]	2015 56,67%
Reservas emigradas (M\$) [-]	2015 279,2
Emigrantes [-]	2015 7.571
% Emigrantes [-]	2015 10,55%
EDH [-]	2014 0,845
Tasa Mortalidad [-]	2016 8,80%
Índice de Fecund. [-]	2016 1,27
Tasa mortalidad [-]	2016 4,20%
Esperanza de vida [-]	2012 80,00
Tasa bruta de escolaridad [-]	2012 3,70%
Número de Hombres [-]	2014 0
Homicidios por 100.000 [-]	2016 0

Evolució del PIB i VAB 2016

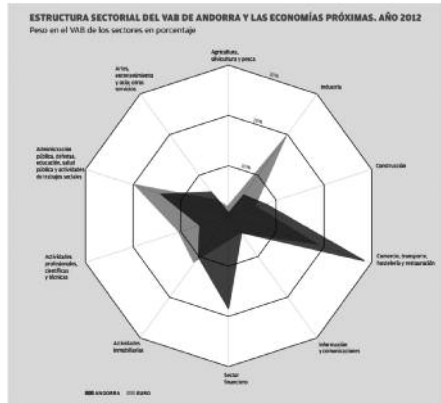
Resultats:

	2015				2016				
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
PIE	0,6%	0,5%	0,5%	0,8%	1,4%	1,2%	1,8%	1,0%	1,0%
Agricultura	-4,4%	-8,1%	-4,0%	-4,2%	-3,5%	0,5%	-1,4%	-0,1%	1,6%
Indústria	-1,2%	0,2%	-0,3%	-2,0%	-1,9%	-1,1%	-1,7%	-1,3%	-0,5%
Construcció	0,2%	-0,7%	0,1%	0,8%	0,8%	1,2%	0,8%	1,0%	1,3%
Servis	1,4%	1,6%	1,4%	1,4%	1,5%	1,4%	2,1%	1,1%	1,2%
Comerç, Hoteleria, Transport, Informació i Comunicacions	-4,2%	2,6%	4,0%	4,8%	5,1%	4,4%	5,1%	4,2%	4,5%
Financers, Immobiliàries, Professionals i Tècniques	-0,9%	0,9%	-0,6%	-1,3%	-1,1%	-0,7%	-0,3%	-1,1%	-0,6%
AAPP, Educació, Sanitat, Serveis Socials i Personals	1,5%	1,2%	1,4%	1,8%	1,7%	0,7%	2,0%	0,7%	0,1%

- Pèrdua d'atractiu del sector financer.
- Pèrdua d'atractiu per al talent.
- Fuga de talent intern.
- Mercat laboral en progressiu deteriorament, menys atur als països veïns i quotes d'entrada restrictives.
- Som un país de locals comercials més que de comerços.
- Preus de lloguers que posen en perill el desenvolupament comercial.
- Manca de formació i professionalització del nostre mercat laboral, tant en el sector hotelier com comercial, hi ha una greu manca de dignificació dels treballs dedicats als serveis, el comerç i l'hoteleria.

VAB per sectors comparat amb zona euro

Què implica aquest canvi en el comerç andorrà? Implica un canvi estratègic que el comerç andorrà haurà d'assumir.

Primerament davant de la globalització el dilema és: globalització vs. singularitat.

Amb la liberalització del mercat i l'arribada d'empreses comercials foranes i franquícies, el risc és convertir-se en un centre comercial com els seus. I quin atractiu tindrem si l'oferta és la mateixa?

I com a efecte col·lateral, l'increment del preu dels lloguers, que faran inassolible l'obertura de petits comerços originals.

Un pas fonamental és mantenir la singularitat. Si volem no entrar en un escenari de *no més preu* haurem de continuar fent les coses a l'andorrana, que vol dir continuar desenvolupant la nostra personalitat i el nostre estil de comerç, posada en valor dels nostres espais i pensar a diferenciar-nos, més que copiar i implantar el sistema dels altres països en el nostre. El repte és trobar productes, botigues i experiències de compra singulars, per no caure a imitar la resta de centres comercials del món, i no ser iguals sinó diferents, per això defensem les particularitats del nostre comerç.

Importància del sector . Primer sector contractant

Nombre d'assalariats	2005				2010		2013		2014		Variació	
	2005	2010	2013	2014	2014/2013	2014	2014	2014/2013	2014	2014	2014	
Agricultura, ramaderia, caça i silvicultura	146	148	167	160	-4,2%	0,5%						
Indústria extractiva	2	3	2	1	-50,0%	0,0%						
Indústria manufacturera	1.781	1.664	1.386	1.398	0,9%	4,0%						
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	149	158	166	161	-3,0%	0,5%						
Construcció	6.723	4.491	2.810	2.734	-2,7%	7,7%						
Comerç i reparació de vehicles	11.142	9.732	8.700	8.669	-0,4%	24,5%						
Hoteleria	5.435	4.842	4.542	4.492	-1,1%	13,7%						
Transport i comunicacions	1.228	1.154	1.043	1.043	1,9%	3,0%						
Sistema financer	1.515	1.661	1.750	1.830	4,4%	5,2%						
Inmobiliàries i serveis empresarials	3.885	4.078	3.911	4.145	6,0%	11,7%						
Administració pública i seguretat social	3.821	4.355	4.363	4.420	1,3%	12,5%						
Educació	536	563	544	537	-1,3%	1,5%						
Activitats sanitàries, veterinars, serveis socials	1.349	1.669	1.679	1.721	2,5%	4,9%						
Altres activitats socials i serveis personals	2.335	2.398	2.491	2.575	3,4%	7,3%						
Altres	1.482	1.614	1.484	1.425	-4,0%	4,0%						
TOTAL	41.727	38.952	35.639	35.321	0,9%	100%						

Fuente: CASS / Institut de l'Economia, Departament d'Estadística.

La dificultat d'aquest desenvolupament, òbviament, és el cost, i aquest és el segon repte: més despeses en el futur per mantenir aquest país.

Envel·liment de la població

Menys cotitzants.

Cotitzacions que s'incrementen, la despesa en sanitat és el doble que a Espanya per habitant.

Despesa de funcionament creixent

La transformació digital pot reduir les despeses de les empreses fins a un 20 %, segons l'estudi *Espanya 4.0* (realitzat per Siemens i la consultora Roland Berger).

Funcionari sobredimensionat

Amb més de 8.000 funcionaris per a totes les administracions, tant comunals com governamentals, i la influència que poden tenir sumant les seves famílies, condicionen les decisions que pren cada govern. Malauradament moltes d'aquestes decisions prioritzen els interessos dels funcionaris *versus* projectes de país. Realment hauriem d'analitzar si aquesta situació podrà ser sostenible en el futur d'un país tan petit.

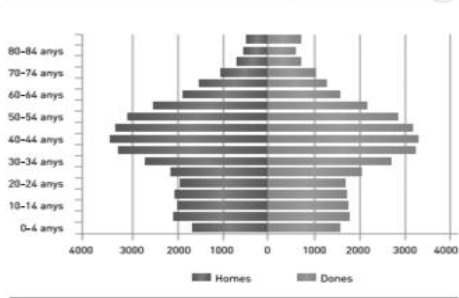
Polítics de curt termini

El poder dels comuns fa que no s'afrontin les reformes necessàries per ser més eficients i disminuir de forma notable la despesa de funcionament; set administracions més la nacional per a un país de 73.000 habitants.

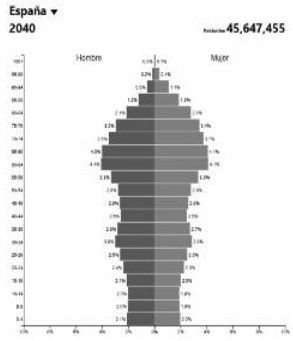
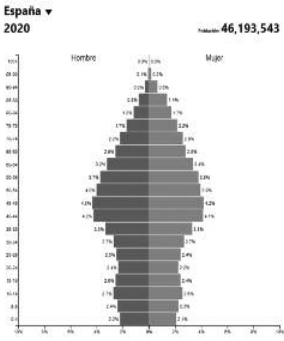
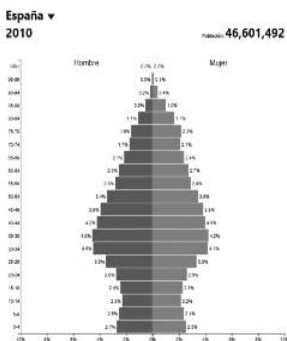
Tot aquest increment de la despesa impacta en el tercer repte: el diferencial de preu.

En aquest moment el diferencial de preu és el principal, per no dir l'únic, valor que percep el turista i el repte és mantenir o incrementar aquesta diferència. I aquí tenim el tercer repte, amb una economia que ve d'una crisi, que ha canviat el hàbits de compra i ha *professionalitzat* el consumidor per fer economia en les compres, haurem de lluitar amb un creixement de les

Estructura de la població per edat i gènere (2014)

Font: Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

exigències de l'Estat per mantenir l'economia del benestar, amb un increment permanent del costos operatius i de l'increment d'impostos, cotitzacions, etc. que ens igualen amb l'entorn i ens dificulten mantenir aquest diferencial.

Si no hi ha diferencial de preu, el 50% del comerç tancarà en els propers cinc anys, perquè el camí de la diferenciació i la reconversió és lenta i difícil, i d'una altra banda si cada dia ens asseblem més al centre comercial que els turistes tenen al seu país, quin atractiu o motivació de compra els oferirem?

Serem el reflex d'aquests centres comercials forans amb una oferta similar o fins i tot més petita i menys atractiva, amb la particularitat que el comerç andorrà no té consciència de treballar conjuntament i construir punts i moments d'atracció i depèn totalment de les activitats del Govern i d'Andorra Turisme en la construcció d'esdeveniments i la comunicació a l'exterior.

I per acabar tenim el quart repte, el comerç electrònic.

És una oportunitat?

Tots pensem que si en el futur el 20-25% del comerç serà *e-commerce*, hauríem avançar en aquesta direcció, però la duana i els tràmits ho fan inviable a dia d'avui.

És una assignatura que encara tenim pendent, i que no sabem l'impacte que tindrà la incorporació del món digital a les empreses. Podria ser que només fos per oferir serveis fora de les nostres fronteres o bé hi hauria la possibilitat de fer negoci des d'Andorra; avui, les experiències que es fan no la fan viable i rendible. Esperem que amb els canvis que portarà el nou acord ens faciliti el desenvolupament d'aquesta nova forma de fer comerç.

I amb aquest missatge acabem. Tres eixos de treball per al comerç andorrà:

- Singularitat i experiència de compra.
- Manteniment del diferencial de preu. Baixada de les despeses corrents de les administracions públiques i eficiència de la despesa pública.
- Unió i treball conjunt dels comerciants per fer més atractiu el país.

Moltes gràcies.

Susanna Venable i Alcaide,
presidenta de la Federació d'Associacions de Comerciants d'Andorra (FACA) i
Antoni Miralles i Gascó,
vicepresident de la FACA